

# Soạn bài: Hành động nói

## Soạn bài: Hành động nói

### I. Hành động nói là gì?

- Lí Thông nói với Thạch Sanh nhằm mục đích cướp lấy công lao về mình. Câu nói thể hiện rõ nhất mục đích ấy là câu: *Thôi, bây giờ nhân trời chưa sáng em hãy trốn ngay đi. Có chuyện gì để anh ở nhà lo liệu.*
- Lí Thông đã đạt được mục đích nói của mình, vì sau khi nghe Lí Thông nói, Thạch Sanh đã vội vàng từ giã mẹ con hần để ra đi.
- Lí Thông đã thực hiện mục đích của mình bằng lời nói.
- Việc làm của Lí Thông có thể coi là một hành động, vì nó là một việc làm có mục đích.

### II. Một số kiểu hành động nói thường gặp

**Câu 1:** Lời nói của Lí Thông gồm có bốn câu: *Con trần ấy là của vua nuôi đã lâu. Nay em giết nó, tất không khỏi bị tội chết. Thôi, bây giờ nhân trời chưa sáng em hãy trốn ngay đi. Có chuyện gì để anh ở nhà lo liệu.*

- Câu "Con trần ấy ... đã lâu" nhằm mục đích thông báo.
- Câu "Nay em giết nó, tất không khỏi bị tội chết" nhằm mục đích đe dọa
- Câu "Thôi ... trốn ngay đi" nhằm mục đích khuyên.
- Câu "Có ... lo liệu" nhằm mục đích hứa hẹn.

#### Câu 2:

- Hành động hỏi và mục đích để hỏi : "Vậy ... ở đâu ?"
- Hành động trình bày và mục đích thông báo "Con sẽ ... Đoài".
- Hành động hỏi và mục đích là van xin "U nhất định ... u ? U không ... u ?".
- Hành động bộc lộ cảm xúc và mục đích là để than "Khốn nạn ... này ! Trời ơi ... !".

**Câu 3:** Qua phân tích hai đoạn trích ở mục I và II, có những kiểu hành động nói : hỏi, trình bày, hứa hẹn, bộc lộ cảm xúc, cầu khiến, đe dọa...

### III. Luyện tập

#### Câu 1:

Trần Quốc Tuấn viết *Hịch tướng sĩ* nhằm mục đích khích lệ tướng sĩ

học tập cuốn *Binh thư yếu lược* (do chính ông soạn) và kích lệ lòng yêu nước và ý chí chống ngoại xâm của tướng sĩ.

- Câu thể hiện mục đích nói nêu trên là: "Nay ta chọn binh pháp các nhà hợp làm một quyển gọi là *Binh thư yếu lược*. Nếu các người biết chuyên tập sách này, theo lời dạy bảo của ta, thì mới phải đạo thần chủ; nhược bằng khinh bỏ sách này, trái lời dạy bảo của ta, tức là kẻ nghịch thù".

- Câu nêu trên vừa là lời thông báo, vừa là lời cầu khiến, đe dọa. Nó thể hiện rõ nhất cho mục đích chung của toàn bài.

**Câu 2:**

a. Hành động hỏi và mục đích thăm hỏi "Bác trai ... chứ ?"

- Hành động trình bày và mục đích thông báo "Cảm ơn ... như thường ... Nhưng ... lắm".
- Hành động điều khiển và mục đích cầu khiến "Này ... trốn".
- Hành động trình bày và mục đích nêu ý kiến thuyết phục : "Chứ cứ nằm ... khổ. Người ốm ... hoàn hồn".
- Hành động trình bày và mục đích tỏ sự đồng ý "Vàng ... cụ".
- Hành động trình bày và mục đích giải thích "Nhưng để ... đã. Nhịn ... còn gì".
- Hành động điều khiển và mục đích khuyên, giục "Thế thì ... đấy".

b.

- Hành động nêu ý kiến và mục đích tỏ rõ Trời thuận ý người (câu 1).
- Hành động hứa hẹn và mục đích thể nguyện, tỏ sự quyết tâm (câu 2).

c.

- Hành động báo tin và mục đích tìm sự cảm thông giải tỏa day dứt "Cậu Vàng ... ạ ! "Bán rồi ! ... bắt xong !".
- Hành động hỏi và mục đích muốn xác nhận một sự thật "Cụ bán rồi".
- Hành động hỏi và mục đích tỏ ra ngạc nhiên "Thế ... à ?".
- Hành động bộc lộ cảm xúc và mục đích giải bày sự day dứt, dằn vò "Khốn nạn ... ơi !".
- Hành động kể và mục đích giải tỏa sự dằn vặt, đau đớn vì lừa một con chó.

**Câu 3:** Đoạn trích dưới đây có ba câu chứa từ hứa. Hãy xác định kiểu hành động nói được thực hiện trong mỗi câu ấy.

Kiểu hành động nói trong các câu là:

- Câu (a): trình bày (nêu ý kiến nhắc nhở).
- Câu (b): cầu khiến (giục giã).
- Câu (c): hứa hẹn.